

Національна академія наук України
Інститут української мови

Лексикографічний бюлетень

Випуск 20

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
КИЇВ – 2011

УДК 811.161.2'373'374

ББК Л 43 Лексикографічний бюлетень: Збірник наукових праць

Заснований у 1951 р.

Відновлений у 2004 р. випуском 10

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

С. Я. Єрмоленко, В. В. Німчук, І. С. Гнатюк (*відповідальний редактор*),

К. Г. Городенська, В. Л. Іващенко, С. О. Соколова,

О. М. Тищенко (*відповідальний секретар*)

Рецензенти

В.М. Труб, *д. філол. н.*

І.А. Казимирова, *к. філол. н.*

До друку схвалила вчена рада

Інституту української мови НАН України

(протокол №13 від 6 грудня 2011 р.)

Л 43 **ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ БЮЛЕТЕНЬ**. Зб. наук. праць / Відпов. ред. к. філол. н.
І. С. Гнатюк. – Вип. 20. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. – 270 с.

ISBN 966 02 3450 3 (серія)

ISBN 978 966 489 129 2 (вип. 20)

У збірнику продовжено публікацію матеріалів Міжнародної наукової конференції «Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія», присвяченої пам'яті відомого українського мовознавця, професора Л. Г. Скрипника (1921–2004).

Випуск 20 висвітлює питання, пов'язані з історією лексикографії, методикою й технологією укладання словників різних типів, аналізом українського й іноземного словникарства, лексикологією, фразеологією, а також із проблемами структурного, семасіологічного, комунікативного аналізу мовного матеріалу як передумови його кодифікації й параметризації.

Для науковців, студентів-філологів.

ISBN 966 02 3450 3 (серія)

ISBN 978 966 489 129 2 (вип. 20)

© Інститут української мови НАН України, 2011

© Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011

ЗМІСТ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «УКРАЇНСЬКА ЛЕКСИКОГРАФІЯ В ЗАГАЛЬНОСЛОВ'ЯНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ТИПОЛОГІЯ». ЛАРИСІ ГРИГОРІВНІ СКРИПНИК

Ірина САМОЙЛОВА

Опрацювання власних імен у перекладних російсько-українських
словниках..... 9

Ігор КУЛЬЧИЦЬКИЙ, Настасія ОСІДАЧ

Проект електронного словника музичної термінології..... 16

Роман МІНЯЙЛО

Стійкі дієслівні сполуки сфери рибальства в українській мові..... 22

Тетяна ГРЯЗНУХІНА, Тетяна ЛЮБЧЕНКО

Словник української мови у 20-ти томах як інструмент для
створення Електронного словника паронімів..... 28

Оксана ТИЩЕНКО-МОНАСТИРСЬКА, Марія ШВЕДОВА, Дмитро СІЧІНАВА

Паралельні українсько-російський та російсько-український корпуси 35

Галина АРТЕМЕНКО

Особливості фіксації логічного пізнання фразеологічними варіантами..... 39

Яна БЕЧКО

Особливості внутрішньої форми фразеологізмів із лексемами
на позначення вогню 46

Тетяна БОНДАР

Семантичні аспекти полісемічних іменників у електронному Словнику
української мови в 20-ти томах..... 54

Олена БОЯРЧУК

З історії лексики української ділової мови (довіреність, доручення) 59

Олеся ГАВРИЛАЩУК

Вибір номінації адресата мовлення сучасним українським чоловіком
(лексико-семантичні особливості)..... 67

Наталія ГОРДІЄНКО

Особливості мікроструктури сучасних словників антропонімів 75

Олена ДЕХТЯРЬОВА

Прийоми емоційно-експресивного використання діалектних фразеологічних одиниць у художніх текстах81

Лілія ДІДУН

Фразеологізми з семантикою інтенсивності як об'єкт наукового дослідження89

Юрій КАЛЕНЧУК

Функціонування стійких висловів у літературознавчих працях Михайла Грушевського96

Тетяна ЛЕБЕДЄВА

Міфолого-релігійні джерела фразеологічних одиниць із компонентом *темрява*102

Орест ПІЛЬКО

Фраземіка Соломонович «Приповідок»110

Марина СЕРЕБРЯК

Репрезентація екстралінгвальної інформації в ареальних фразеологічних словниках113

Сніжана СОЛОДКА

Динаміка семантичної структури лексем *буда, хороми*121

Людмила УСТЕНКО

Фразеологізми в епістолярії Пантелеймона Куліша127

Ірина ЦАРЬОВА

Проект словника обрядових фразеологізмів східнослов'янських говірок134

**ЛЕКСИКОГРАФІЯ, ЛЕКСИКОЛОГІЯ,
ФРАЗЕОЛОГІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА**

В'ячеслав ЩЕРБІН

Структура беларускay спецыяльнай лексікаграфіі141

Скопненко ОЛЕКСАНДР

Українська й білоруська лексикографія ХХ – ХХІ ст. з погляду збереження традицій національної термінології (етюди до слів *бархан* і *дюна*)153

Лариса БОНДАРЧУК

Назви комп'ютерних вірусів у сучасній українській комп'ютерній субмові163

Лариса КРАВЕЦЬ

Метафоризація почуттів в українській поезії ХХ ст.169

Валентина ТИТАРЕНКО

Критерії виділення та методологічні аспекти дослідження запозичених слів (на матеріалі актових книг північноукраїнського ареалу).....180

Уляна ШТАНДЕНКО

Функціонування лексичних та фразеологічних одиниць у староукраїнських ділових текстах (на матеріалі «Актив (протоколів) Полтавського міського уряду кін. XVII – поч. XVIII ст.»)192

СЛОВНИКОВІ МАТЕРІАЛИ

Анна ГАБАЙ

Матеріали до «Словника граматичного керування прикметників»199

Лариса КОЛІБАБА

Матеріали до «Словника граматичного керування дієслів» 208

Тетяна ЦИМБАЛЮК-СКОПНЕНКО, Олександр СКОПНЕНКО

Матеріали до «Словника фразеологічних синонімів Миколи Лукаша» 221

Оксана ТИЩЕНКО

Актуалізовані та нові слова й значення (матеріали до словника)..... 233

Юлія ЧЕРНОБРОВ

Організація матеріалу в словнику синтаксичних термінів української мови 243

ПЕРСОНАЛІЇ

Ольга ЮРЧУК

Слово про маму.....251

РЕЦЕНЗІЇ

Вікторія ІВАЩЕНКО

Актуалізація долає забуття.....256

ХРОНІКИ

Яна МАЦУРОВА

Чеська мова сьогодні й завтра
Доповідь Ольги Мартінцової «Неологічні тенденції в сучасній чеській мові»259

Відомості про авторів262

CONTENTS

PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL ACADEMIC CONFERENCE «UKRAINIAN LEXICOGRAPHY IN THE SLAVONIC CONTEXT: THEORY, PRACTICE, TYPOLOGY» IN COMMEMORATION OF LARYSA GRYGORIVNA SKRYPNYK

Iryna SAMOILOVA

Working out of personal names in translation Russian-Ukrainian dictionaries 9

Ihor KULCHYTSKYI, Nastasiya OSIDACH

Project of Electronic Dictionary of Musical Terminology 16

Roman MINYAILO

The Genitive Tree of Verbal Idioms of Fishing in the Ukrainian Language 22

Tetiana HRYAZNUKHINA, Tetiana LYUBCHENKO

Explanatory Dictionary Of The Ukrainian Language In 20 Volumes
As A Tool For Development Of The Digital Dictionary Of Paronyms 28

Oksana TYSHCHENKO-MONASTYRSKA, Maria SHVEDOVA,

Dmytro SICHINAVA

Parallel Ukrainian-Russian and Russian-Ukrainian Corpora 35

Halyna ARTEMENKO

Features of Fixing Logical Cognition by Idiom's Variants 39

Jana BECHKO

Peculiarities of the Inner Form of Idiomatic Phrases with Nouns Denoting Fire 46

Tetyana BONDAR

Semantic Aspects of Polysemantic Nouns in the Electronic Dictionary
of the Ukrainian Language in 20 Volumes 54

Olena BOIARCHUK

Glimpses of History of the Ukrainian Official-business Language Lexis
(довіреність, доручення) 59

Olesya GAVRYLASHCHUK

The Nomination Selection of the Speech Addressee by Modern
Ukrainian Man (Lexico-Semantic Peculiarities) 67

Natalia GORDIENKO

Peculiarities of Microstructure of Modern Anthroponymic Dictionaries 75

Olena DEKHTYAREVA

Emotional and Expressive Ways of Dialect Phraseological Unit's
Usage in Artistic texts 81

Lilia DIDUN Phraseologisms Semantics of Intensity as the Object of Scientific Research	89
Jurij KALENCHUK Functioning of Proof Utterances in Study of Literature Works of Mykhajlo Hrushevskiy	96
Tetyana LEBEDEVA Mythological and Religious Sources of Phraseological Units with the Component <i>darkness</i>	102
Orest PILKO Phrasemicon of Solomon's Proverbs	110
Marina SEREBRIAK Representation of Extralingual Information in the Areal Phraseological Dictionaries	113
Snizhana SOLODKA Dynamics of Semantic Structure of the Lexemes <i>buda, khoromy</i>	121
Lyudmyla USTENKO Idioms in P.Kulish's Epistolary	127
Iryna TZAREVA Project of the Dictionary of Ritual Phrazeologisms of Eastern Slobozhshanskiy dialect	134

LEXICOGRAPHY, LEXICOLOGY, PHRASEOLOGY: THEORY AND PRACTICE

Vjacheslav SHCHERBIN The Structure of Belarusian Special Lexicography.....	141
Oleksandr SKOPNENKO Ukrainian and Belarussian Lexicography of the 20th and 21st Centuries in Terms of Preserving the Traditions of National Terminology (Comments to the Words <i>бархан</i> and <i>дюна</i>)	153
Larysa BONDARCHUK Names of Computer Viruses in Modern Ukrainian Computer Sub-language	163
Larysa KRAVETS Metaphorization of feelings in the Ukrainian poetry of the 20 th	169

Valentyna TYTARENKO

Distinguishing Criteria and Methodological Aspects of Studying
Borrowings (on the Material of North-Ukrainian Areal)180

Uliana SHTANDENKO

Functioning of Lexical and Phraseological Units in the Old Ukrainian
Business Texts (Based on «Acts (Protocols) Poltava City Government
in the end XVII – the Beginnings of XVIII Centuries»).....192

DICTIONARY MATERIALS

Anna GABAI

Materials of the Dictionary of Grammatical Government of Adjectives199

Larysa KOLIBABA

Materials of the Dictionary of Grammatical Government of Verbs 208

Tetyana TSYMBALYUK-SKOPNENKO

Oleksandr SKOPNENKO

Materials for the «Phraseological Synonyms Dictionary of Mykola Lukash»..... 221

Oksana TYSHCHENKO

Updated Words and New Meanings (Dictionary Materials)..... 233

Yliya CHERNOBROV

Organization of Material in Ukrainian Dictionary of Syntactic Terms..... 243

PERSONALIAS

Olga YURCHUK

A word about mother251

REVIEW

Victoria IVASHCHENKO

Actualization conquer oblivion.....256

CHRONICLES

Yana MATCUROVA

Neological Tendencies in Modern Czech: Ph.D.Olga
Martincová presentation 259

Our authors.....262